

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

โสมคน (Waterleaf)

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชไร่พืชสวน
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
ประจำเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Talinum fruticosum* (L.) Juss.

วงศ์พืช: Talinaceae (เดิมถูกจัดรวมไว้ในวงศ์ Portulacaceae)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์: พืชล้มลุก ลำต้นตั้งตรง อวบน้ำ สูง 30-75(-100) เซนติเมตร รากคล้ายหัวรูปมันแกว ขนาด 2-5 x 1-3 เซนติเมตร แกนกลางลำต้นแข็ง อวบน้ำ รูปคล้ายทรงกระบอก ปกติมีลำต้นทุกฤดูมี 2-3 ลำต้นเจริญจากโคนลำต้น มีกิ่งที่ส่วนครึ่งบนลำต้นปานกลางถึงมาก ใบ เดี่ยว เรียงสลับจากโคนต้น บางครั้งเรียงเป็นวงรอบได้ข้อดอก อวบน้ำ ก้านใบสั้นมากหรือยาว 2-10 มิลลิเมตร แผ่นใบอวบน้ำ รูปไข่กลับถึงรูปรี ขนาด 3-10 x 2-4 เซนติเมตร ปลายใบมน ขอบใบเรียบ โคนใบสอบเรียว **ข้อดอก** ออกที่ปลายยอด แยกแขนงเป็นสามง่าม แบบข้อกระจุก ยาว 8-20 เซนติเมตร ร่องรับด้วยปีกก้านข้อดอกรูปสามเหลี่ยม แขนงดอกเป็นวงรอบ เป็นปีกรูปสามเหลี่ยม ยาว 5-15 มิลลิเมตร ใบประดับและใบประดับย่อยรูปหอกแกมแถบ ยาว 3-5 มิลลิเมตร ก้านดอกรูปเส้นด้าย **ดอก** บานกลางวัน ตั้งแต่เวลา 9.00-16.00 นาฬิกา ดอกใหญ่ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 15 มิลลิเมตร มี 7-30 ดอกต่อข้อ น้อยมากที่เป็นดอกเดี่ยว กลีบเลี้ยง 2 กลีบ รูปสามเหลี่ยมแคบ ขนาด 6-9 x 4-5 มิลลิเมตร ขนาดเกือบเท่ากัน ร่วงง่าย ปลายกลีบมียางค์แข็ง กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่กลับ ตั้งตรงหรือโค้งพับลง ปลายกลีบมน หรือเป็นติ่งหนามไม่ชัดเจน สีชมพูอ่อนถึงเข้ม ก้านชูอับเรณู 30-40 ก้าน ยาวไม่เท่ากัน อับเรณูรูปรี สีเหลืองสด ริงไข่เหนียวกลีบ ก้านเกสรเพศเมียยาวกว่าก้านชูอับเรณู รูปเส้นด้ายทรงกระบอก ยอดเกสรเพศเมียเป็น 3 แฉก **ผล** แบบแห้งแตกตามยาว แยกเป็น 3 พู รูปทรงค่อนข้างกลม เมล็ด รูปไตออกกลม มีจำนวนมาก ขนาด 1-1.2 x 0.8-1 มิลลิเมตร เมื่อแก่มีสีน้ำตาลถึงสีดำเป็นเงา ผิวเมล็ดเป็นรูปตาข่าย มีปุ่มเล็กเรียงกระจายบนผิว

การกระจายพันธุ์: พบในเขตร้อนทั่วโลก

สภาพนิเวศ: พบเจริญเติบโตได้ทั่วไปตามข้างทาง พื้นที่รกร้าง หรือชายป่า ตั้งแต่ระดับน้ำทะเลถึงที่สูง 1,500 เมตร

คุณสมบัติทางอาหารและสมุนไพร: ประโยชน์ทางอาหาร ใบและดอกกินดิบหรือทำสุกเป็นผักสลัด ยอดอ่อนใช้ต้มชุปหรือแกง **ประโยชน์ทางสมุนไพร** ใช้พืชสดบดและพอกแก้อักเสบ หรือใช้ต้มรักษาอาการปวดตา และช่วยรักษาอาการฟกช้ำ รากสดใช้เป็นยาชูกำลัง

แนวทางในอนาคต: ใบของโสมคนมีลักษณะเป็นเมือก นิยมบริโภคเป็นอาหารในประเทศแถบแอฟริกา อีกทั้งพืชตัวนี้มีการเจริญเติบโตง่าย จึงเหมาะสมที่จะส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกหรือปรับปรุงพันธุ์เพื่อวิจัยต่อยอดและพัฒนาเป็นพืชอาหารและพืชสมุนไพรได้อย่างดี